

Patrick Vlačič
Andrej Pirš
Marko Pavliha
Gregor Velkaverh
Janez Brank
Josip Rugelj
Anton Kariž
Boris Jerman
Mitja Grbec

POMORSKO PRAVO

1. knjiga

LJUBLJANA 2008

Slovenskim pomorščakom

Spremna beseda urednika

Pomorsko pravo, 1. in 2. knjiga, sta dolgo pričakovana učbenika. V slovenščini do danes še ni izšel tako celovit pregled pomorskega prava.

Želja, da bi izšel tak učbenik, je tlela že dolgo. V začetku leta 2003 je Marka Pavliho in mene poklical Andrej Pirš, takrat že upokojeni nekdanji predstojnik Katedre za pomorsko in prometno pravo na Fakulteti za pomorstvo in promet, ter naju pritegnil z zamisljivo, da bi spisali celovito pomorsko pravo. Prvi osnutek smo pripravili že maja isto leto in za urednika je bil določen Marko. Vmes pa se je zgodilo veliko nepredvidenih stvari. Med drugim je Marka odneslo v politiko in urednikovanje sem ob Andrejevi pomoči prevzel sam.

Knjigi je napisalo kar devet avtorjev, in sicer Andrej Pirš, Marko Pavliha, Anton Kariž, Janez Brank, Gregor Velkaverh, Josip Rugelj, Boris Jerman, Mitja Grbec in jaz. Obravnavata veliko področij pomorskega prava, čeprav bi bilo preveč vehementno trditi, da vključujeta prav vse vsebine, ki se jih pomorsko pravo danes dotika. Bralca moram vnaprej opozoriti, da sta učbenika, četudi smo poskušali pisati čim bolj enotno, kolaž različnih slogov, pa tudi pravne globine. Tisti, ki pričakujejo poglobljene pravne in teoretične razprave, bodo verjetno razočarani. Če bi bila učbenika taka, bi imela bržkone dva tisoč strani. Tako smo se med celovitostjo in poglobljenostjo odločili za celovitost. Koncept je prilagojen študentom, kar nam je bilo vodilo pri pisanju (zato tudi ni opomb, na koncu poglavij so povzetki, vprašanja, ključni pojmi in literatura).

Primarno sta knjigi namenjeni študentom pomorstva, ki so doslej študirali iz predpisov, konvencij in tuje literature. Poleg tega sta namenjeni tudi drugim študentom, ki se pri študiju srečajo s pomorskim pravom, in kandidatom za izpite za pomorske častnike. V njih bodo marsikaj koristnega našli tisti, ki delajo v praksi, zlasti špediterji, pomorski agenti, prevozniki, pristaniški prekladalci, sodniki, odvetniki, prav tako pa tudi tisti, ki so zaposleni v zavarovalnicah in mednarodni trgovini.

Patrick Vlačič, urednik

VSEBINA

Uvod: pričujočemu Pomorskemu pravu na pot	23
Kratice in okrajšave	39
1. UVOD	43
1.1 Temeljne značilnosti pomorskega prava	43
1.1.1 Pojem pomorskega prava	43
1.1.2 Značilnosti pomorskega prava	45
1.1.3 Delitev pomorskega prava	46
1.1.4 Unifikacija pomorskega prava	47
1.2 Razvoj pomorskega prava	51
1.2.1 Stari vek	51
1.2.2 Srednji vek	52
1.2.3 Pravni viri kot osnova za sodobne zakone	53
1.2.4 Razvoj pomorskega prava ob vzhodni obali Jadrana	54
1.2.5 Pravni viri v Republiki Sloveniji	57
1.2.5.1 Mednarodne konvencije	57
1.2.5.2 Zakonski predpisi	57
1.2.5.3 Podzakonski predpisi	58
1.2.5.4 Pogodbena določila	58
1.2.5.5 Običaji in uzance	58
1.2.5.6 Sodna praksa	59
1.2.5.7 Doktrina	59
Povzetek	60
Ključni pojmi	60
Vprašanja	61
Uporabljena in priporočena literatura ...	61

2	POMORSKO STVARNO PRAVO	63
2.1	Splošno	63
2.2	Stvarnopravne značilnosti ladje	64
2.3	Lastninska pravica na ladji	64
2.4	Zastavne pravice na ladji	66
2.5	Hipoteka na ladji	66
2.6	<i>Mortgage</i>	69
2.7	Pomorski privilegiji	70
2.8	<i>Lien</i>	74
	Povzetek	76
	Ključni pojmi	76
	Vprašanja	77
	Uporabljena in priporočena literatura ...	77
3	OSEBE V POMORSKEM PREVOZU	79
3.1	Ladjar	79
3.1.1	Splošna omejitev odgovornosti ladjarja	82
3.1.1.1	Abandon	83
3.1.1.2	Angleški sistem	84
3.1.1.3	Drugi sistemi	87
3.1.2	Mednarodne konvencije o splošni omejitvi odgovornosti	87
3.1.2.1	Konvencija 1924	88
3.1.2.2	Konvencija 1957	91
3.1.2.3	Konvencija LLMC 1976	95
3.1.2.4	Protokol 1996	102
3.2	Naročnik	105
3.3	Vkrcevalec	106
3.4	Prejemnik	107
3.5	Člani ladijske posadke	108
3.6	Pomorski agent	111
3.7	Špediter	113

3.8	Pristaniški prekladalec	114
	Povzetek	116
	Ključni pojmi	117
	Vprašanja	118
	Uporabljena in priporočena literatura	119
4	POGODBE O IZKORIŠČANJU LADJE	121
4.1	Viri pomorskega prevoznega prava	121
4.1.1	Mednarodne konvencije	121
4.1.2	Slovensko pravo	124
4.1.3	Splošna definicija prevozne pogodbe	124
4.1.4	Vrste pogodb o izkoriščanju ladje	125
4.2	Prevoz stvari	126
4.2.1	Definicija in elementi pogodbe o prevozu stvari ...	126
4.2.2	Prevozniška pogodba	127
4.2.3	Oblike prevozniških pogodb	128
4.2.4	Nakladnica	128
	4.2.4.1 Pojem nakladnice	128
	4.2.4.2 Izdajanje nakladnice	129
	4.2.4.3 Vsebina nakladnice	130
	4.2.4.4 Vrste nakladnice	132
	4.2.4.5 Vnašanje pripomb v nakladnico	133
	4.2.4.6 Jamčevalno pismo	134
	4.2.4.7 Funkcija nakladnice v mednarodni trgovini	136
	4.2.4.8 Nakladnica kot vrednostni papir	137
	4.2.4.9 Razmerje med nakladnico in prevožno pogodbo	139
	4.2.4.10 Pomorski tovorni list	140
4.2.5	Ladjarska pogodba	141
	4.2.5.1 Pojem in vrste ladjarskih pogodb	141
	4.2.5.2 Ladjarska pogodba za eno ali več potovanj	142

	4.2.5.3	Ladjarska pogodba za čas	143
	4.2.5.4	Podladjarska pogodba	144
	4.2.5.5	Oblike ladjarskih pogodb	146
4.3		Sklepanje pogodbe o prevozu stvari	148
	4.3.1	Pogodbene stranke	148
	4.3.2	Sklepanje prevozne pogodbe	148
4.4		Izpolnjevanje pogodbe o prevozu stvari	149
	4.4.1	Uvod	149
	4.4.2	Postavitev ladje na kraj vkrcevanja	150
	4.4.2.1	Določanje vkrcevalnega pristanišča	150
	4.4.2.2	Dogovarjanje določene ladje ali njenih lastnosti	151
	4.4.2.3	Sposobnost ladje za plovbo	152
	4.4.3	Čas prihoda ladje v vkrcevalno pristanišče	156
	4.4.4	Varno pristanišče – varen privez	159
	4.4.5	Predaja blaga za prevoz	160
	4.4.5.1	Medsebojne obveznosti strank	160
	4.4.5.2	Vrsta, količina in stanje tovora	161
	4.4.5.3	Stroški in riziko vkrcaanja tovora na ladjo ...	163
	4.4.5.4	Zlaganje tovora	164
	4.4.5.5	Čas, potreben za vkrcaanje in izkrcaanje tovora	166
	4.4.6	Potovanje ladje	172
	4.4.6.1	Splošno	172
	4.4.6.2	Prevozna pot	172
	4.4.6.3	Čuvanje blaga	173
	4.4.6.4	Izpolnjevanje naknadnih naročnikovih navodil	174
	4.4.6.5	Redni in izredni stroški prevoza	175
4.4.7		Izkrcaanje in izročitev tovora prejemniku	175
	4.4.7.1	Izkrcaanje tovora	176
	4.4.7.2	Predaja tovora	176

4.4.7.3	Prejemnikova zamuda	178
4.4.7.4	Ladjarjeva retencijska in zastavna pravica	179
4.4.8	Ugotavljanje napak na tovoru	180
4.4.9	Ugotavljanje višine škode	181
4.5	Voznina	182
4.5.1	Vrste voznine	183
4.5.2	Obveznost plačila voznine	185
4.5.3	Sprememba voznine	187
4.5.4	Zavezanec za plačilo voznine	189
4.5.5	Stanje blaga	190
4.6	Odgovornost ladjarja za škodo na tovoru in za zamudo ...	191
4.6.1	Splošno o odgovornosti ladjarja za škodo na tovoru in za zamudo pri izročitvi	191
4.6.2	Pravni temelj odgovornosti	191
4.6.3	Trajanje odgovornosti	192
4.6.4	Navtična napaka in odgovornost ladjarja za požar	193
4.6.5	Izvzete nevarnosti	194
4.6.6	Odgovornost za zamudo pri predaji tovora prejemniku	197
4.6.7	Primeri, ko se lahko z dogovorom strank spremenijo pravila o odgovornosti ladjarja	198
4.6.8	Prevoz nevarnega tovora	199
4.6.9	Odgovornost ladjarja in naročnika v nekaterih posebnih primerih	200
4.6.10	Omejitev ladjarjeve odgovornosti za tovorek ali enoto tovora	201
4.6.10.1	Mednarodna konvencija za izenačitev nekaterih pravil o konosamentu (nakladnici) in protokol o podpisu (Haaška pravila)	201

4.6.10.2	Protokol o spremembah Mednarodne konvencije za izenačitev nekaterih pravil o konosamentu (nakladnici) in protokola o podpisu iz 1968. leta (Haaško-Visbyjska pravila)	204
4.6.10.3	Konvencija Združenih narodov o prevozu blaga po morju iz leta 1978 (Hamburška pravila)	207
4.6.10.4	Omejitev ladjarjeve odgovornosti za tovorek ali enoto tovora v Republiki Sloveniji	208
4.7	Prenehanje pogodbe o prevozu stvari	211
4.8	Prevoz potnikov in prtljage	214
4.8.1	Pojem potnika	214
4.8.2	Ravnanje s slepimi potniki	215
4.8.3	Posebnosti pogodbe o prevozu potnikov	217
4.8.4	Odgovornost za telesno integriteto potnika	219
4.8.5	Odgovornost za pravočasno izvedbo potovanja	220
4.8.6	Obseg škode, prizadejane potniku	221
4.8.7	Temelj odgovornosti za omejevanje odgovornosti za škodo, povzročeno potniku	221
4.8.8	Posebnosti pri prevozu prtljage	223
4.9	Vlečenje in potiskanje	226
4.10	Drugi posli, povezani s plovbo	230
4.11	Prevozi, pri katerih sodeluje več prevoznikov	231
4.11.1	Direktni prevozi	232
4.11.2	Multimodalni prevozi	234
4.12	Zakup ladje	235
4.13	Zastaranje terjatev	237
	Povzetek	239
	Ključni pojmi	240
	Vprašanja	244
	Uporabljena in priporočena literatura	248

5	DRUGE POMORSKE IN SORODNE POGODBE	251
5.1	Pogodba o gradnji ladje	251
5.2	Pogodba o pomorski agenciji	254
5.2.1	Pojem	254
5.2.2	Pravni viri	255
5.2.3	Pravna narava pogodbe o pomorski agenciji	255
5.2.4	Sklenitev pogodbe o agenciji	256
5.2.5	Vrste poslov o pomorski agenciji in vrste pomorskih agentov	256
5.2.6	Pooblastilo	257
5.2.7	Obveznosti agenta	259
5.2.7.1	Ravnanje v skladu z naročilom	259
5.2.7.2	Obveščanje naročitelja	259
5.2.7.3	Položitev računa	259
5.2.7.4	Osebno opravljanje posla	260
5.2.8	Obveznosti naročitelja	260
5.2.8.1	Plačilo nagrade	260
5.2.8.2	Plačilo stroškov	260
5.2.9	Odgovornost agenta	260
5.2.10	Zastavna pravica	261
5.3	Pogodba o prekladalnih storitvah	261
5.3.1	Pojem prekladalnih storitev in osebe, ki jih izvajajo	261
5.3.2	Pravni viri	262
5.3.3	Opredelitev in vsebina pogodbe o prekladalnih storitvah	262
5.3.4	Pravna narava pogodbe o prekladalnih storitvah	265
5.3.5	Stranke pogodbe o prekladalnih storitvah	267
5.3.6	Sklenitev pogodbe o pristaniškoprekladalnih storitvah	268
5.3.7	Obveznosti prekladalca	269
5.3.8	Obveznosti naročnika	270

5.3.8.1	Plačilo storitev	270
5.3.8.2	Priprava ladje za izvedbo prekladalnih storitev	270
5.3.8.3	Dostava blaga in prevoznih sredstev za izvedbo prekladalnih storitev.	271
5.3.8.4	Posredovanje natančnih podatkov	271
5.3.8.5	Ugovarjanje napakam	271
5.3.9	Odgovornost prekladalca	273
5.3.10	Omejitev odgovornosti	274
5.3.11	Pogodba o prekladalnih storitvah in prevzem blaga	275
5.3.12	Pridržna pravica	277
5.3.13	Zastaranje terjatev	278
5.4	Špedicijska pogodba	278
5.4.1	Uvod	278
5.4.2	Pravni viri	279
5.4.3	Opredelitev špedicijske pogodbe	279
5.4.4	Pravna narava špedicijske pogodbe	280
5.4.5	Pojem špediterja in vrste špediterjev	281
5.4.6	Sklenitev pogodbe o špediciji	282
5.4.7	Posebne pogodbe o špediciji	282
5.4.7.1	Prevoz, ki ga špediter izvede samostojno	282
5.4.7.2	Špedicija s fiksnim plačilom	283
5.4.7.3	Podšpedicija in vmesni špediter	284
5.4.7.4	Zbirna špedicija	284
5.4.8	Obveznosti špediterja	285
5.4.8.1	Opozarjanje na pomanjkljivosti	285
5.4.8.2	Varovanje naročiteljevih interesov	286
5.4.8.3	Dolžnost carinjenja blaga	287
5.4.8.4	Dolžnost zavarovati blago	287
5.4.8.5	Položitev računa	287
5.4.9	Obveznosti naročitelja	288

	5.4.9.1	Plačilo storitev in povrnitev stroškov	288
	5.4.9.2	Posredovanje podatkov	289
	5.4.10	Špediterjeva zastavna pravica	289
	5.4.11	Klasični špedicijski posel v razmerju do novih poslov, ki jih opravlja špediter	290
5.5		Pilotaža	291
	5.5.1	Pravni viri	292
	5.5.2	Pravna narava pogodbe o pilotaži	292
	5.5.3	Sklenitev pogodbe o pilotaži	293
	5.5.4	Vrste pogodb o pilotaži	293
	5.5.5	Odgovornost pilota	294
	5.5.6	Obveznosti pilota	295
	5.5.7	Obveznosti naročnika	295
	5.5.8	Pilotaža kot dejavnost, ki se izvaja v javnem interesu	296
		Povzetek	297
		Ključni pojmi	299
		Vprašanja	300
		Uporabljena in priporočena literatura	302
6		PLOVBNE NEZGODE	305
	6.1	Trčenje ladij	307
	6.1.1	Premoženjskopravni viri	307
	6.1.2	Upravnopravni viri	310
	6.1.3	Pojem trčenja	311
	6.1.3.1	Definicija trčenja	311
	6.1.3.2	Definicija pojma ladja	313
	6.1.3.3	Osebe, odgovorne za trčenje	313
	6.1.3.4	Oškodovanec	315
	6.1.4	Temelj odgovornosti za trčenje	315
	6.1.5	Obseg nadomestila škode	317
	6.1.5.1	Škoda na ladji	317

	6.1.5.2	Škoda na tovoru	320
	6.1.5.3	Odgovornost za osebe	321
	6.1.5.4	Postopki za ugotavljanje odgovornosti ...	322
6.2		Reševanje	323
	6.2.1	Pojem reševanja	323
	6.2.2	Pravni viri	326
	6.2.3	Upravnopravni in kazenski predpisi	328
	6.2.4	Pogodba o reševanju	330
	6.2.5	Sklepanje pogodbe o reševanju	332
		6.2.5.1 Pojem reševalca	333
		6.2.5.2 Objekt reševanja	336
		6.2.5.3 Lloydov standardni obrazec pogodbe o reševanju	337
	6.2.6	Pogodba o uporabi storitev	339
	6.2.7	Nagrada za reševanje	340
		6.2.7.1 Posebno nadomestilo za reševanje	345
	6.2.8	Uveljavljanje nagrade za reševanje	345
	6.2.9	Reševanje ladje istega lastnika	347
	6.2.10	Intervencija sodišča pri določanju višine nagrade ...	347
	6.2.11	Posebnosti pri posamičnih primerih reševanja ...	348
		6.2.11.1 Nasedanje ladje	348
		6.2.11.2 Požar na ladji	349
		6.2.11.3 Vlečenje ladje	349
		6.2.11.4 Preprečitev potopitve	349
		6.2.11.5 Spremljanje ladje v nevarnosti (<i>stand by</i>)	350
		6.2.11.6 Druge intervencije reševalcev	350
6.3		Dviganje potopljenih stvari	351
6.4		Skupna havarija	353
	6.4.1	Pravni viri in razvoj instituta	353
	6.4.2	Pojem skupne havarije	353
	6.4.3	Vpliv krivde udeležencev podjema na pravice iz skupne havarije	360

6.4.4	Posamezni primeri skupne havarije	362
6.4.5	Izračun vrednosti interesov v plovbnem podjetju. . .	369
6.4.6	Postopek likvidacije skupne havarije	371
6.4.7	Zagotavljanje plačila prispevkov v skupno havarijo	373
6.4.8	Ali je skupna havarija nepotreben pravni institut?	375
6.5	Izvenpogodbena ladjarjeva odgovornost	377
6.5.1	Splošno	377
6.5.2	Odgovornost za smrt in telesne poškodbe	377
6.5.3	Odgovornost za poškodovanje stvari	379
6.5.4	Odgovornost podjemnika ladje na jedrski pogon	380
6.5.5	Odgovornost za onesnaženje morja	382
6.5.5.1	Pravni viri	382
6.5.5.2	Odgovornost za škodo, povzročeno okolju, razen za izlitje olja kot tovara	382
6.5.5.3	Odgovornost za onesnaženje z oljem kot tovorom	383
	Povzetek	386
	Ključni pojmi	387
	Vprašanja	390
	Uporabljena in priporočena literatura . . .	394
7	POMORSKO ZAVAROVANJE	397
7.1	Pomen in razvoj pomorskega zavarovanja	397
7.2	Pojem zavarovalne pogodbe	400
7.3	Elementi zavarovalne pogodbe	403
7.3.1	Zavarovalni interes	403
7.3.2	Objekt zavarovanja	404
7.3.3	Riziko (nevarnost)	405
7.3.4	Premija	407
7.3.5	Zavarovalna vrednost in zavarovalna vsota	409
7.3.6	Zavarovane škode	411

7.3.7	Jamstva zavarovanca	414
7.3.8	Franšiza	415
7.4	Vrste in funkcije zavarovalnih polic	416
7.5	Zavarovanje ladje in interesov	418
7.5.1	Splošno	418
7.5.2	Pogoji za zavarovanje ladje za čas	419
7.5.3	Drugi zavarovalni pogoji za kasko zavarovanje ...	427
7.6	Zavarovanje odgovornosti ladjarja prek klubov P&I	429
7.7	Klubi <i>Protecting & Indemnity</i>	430
7.8	Zavarovanje blaga v pomorskem prevozu	436
7.9	Praktični postopek zavarovanca pri zavarovanih škodah na tovoru	440
7.10	Zavarovanje kontejnerjev	442
	Povzetek	443
	Ključni pojmi	443
	Vprašanja	445
	Uporabljena in priporočena literatura ...	447

8	KOLIZIJE ZAKONOV (MEDNARODNO POMORSKO ZASEBNO PRAVO)	449
8.1	Pojem kolizije zakonov oziroma mednarodnega zasebnega prava	449
8.2	Zavračanje (<i>renvoi</i>)	451
8.3	Pravo države, katere pripadnost ima ladja	452
8.4	Kolizijska pravila glede omejitve odgovornosti	452
8.5	Pomorske pogodbe	453
8.5.1	Splošno pravilo	453
8.5.2	Pogodba o gradnji, predelavi ali popravilu ladij ...	453
8.5.3	Pogodbe o izkoriščanju ladij	453
8.5.4	Pogodba o pomorskem zavarovanju	454
8.6	Plovne nezgode	455
8.6.1	Trčenje ladij	455

8.6.2	Skupne havarije	456
8.6.3	Dviganje potopljenih stvari	456
8.6.4	Reševanje na morju	457
8.7	Izključna pristojnost slovenskega sodišča	458
8.8	Tetleyjeva metodologija za reševanje pomorskopravnih kolizij	458
	Povzetek	460
	Ključni pojmi	460
	Vprašanja	461
	Uporabljena in priporočena literatura ...	462

Patrick Vlačič
Andrej Pirš
Marko Pavliha
Gregor Velkaverh
Janez Brank
Josip Rugelj
Anton Kariž
Boris Jerman
Mitja Grbec

POMORSKO PRAVO

2. knjiga

LJUBLJANA 2008

VSEBINA

Kratice in okrajšave	21
1 POMORSKO MEDNARODNO PRAVO (PRAVO MORJA) ...	25
1.1 Uvod	25
1.1.1 Pojem pomorskega mednarodnega prava (prava morja).....	25
1.1.2 Razvoj pomorskega mednarodnega prava (prava morja).....	26
1.1.2.1 Razvoj do 20. stoletja	26
1.1.2.2 Razvoj v 20. stoletju	29
1.1.3 Poenotenje pomorskega mednarodnega prava (prava morja).....	31
1.1.3.1 Konference Združenih narodov o pravu morja.....	31
1.2 Pomorsko mednarodno pravo (pravo morja) v mirnem času	36
1.2.1 Viri pomorskega mednarodnega prava (prava morja).....	36
1.2.1.1 Meddržavne pogodbe	36
1.2.1.2 Mednarodni običaji	37
1.2.1.3 Splošna pravna načela	38
1.2.1.4 Enostranski pravni akti	39
1.2.1.5 Sodne in arbitražne odločbe	40
1.2.1.6 Pravna znanost	41
1.2.2 Delitev morja na pasove	42

1.2.2.1	Notranje morske vode	46
1.2.2.1.1	<i>Opredelitev</i>	46
1.2.2.1.2	<i>Pravni status in režim v notranjih morskih vodah</i>	51
1.2.2.1.3	<i>Notranje morske vode Republike Slovenije</i>	53
1.2.2.2	Teritorialno morje	55
1.2.2.2.1	<i>Opredelitev</i>	55
1.2.2.2.2	<i>Meje teritorialnega morja</i>	56
1.2.2.2.3	<i>Režim v teritorialnem morju</i>	58
1.2.2.2.4	<i>Pravice in dolžnosti obalne države</i>	60
1.2.2.2.5	<i>Razmejitev med teritorialnimi morji</i>	61
1.2.2.2.6	<i>Teritorialno morje v Republiki Sloveniji</i>	62
1.2.2.3	Zunanji pas	64
1.2.2.3.1	<i>Opredelitev</i>	64
1.2.2.3.2	<i>Meje in širina</i>	65
1.2.2.3.3	<i>Pravni status in režim</i>	65
1.2.2.3.4	<i>Razmejitev</i>	66
1.2.2.3.5	<i>Pregon</i>	66
1.2.2.4	Arhipelaško morje	67
1.2.2.4.1	<i>Opredelitev</i>	67
1.2.2.4.2	<i>Meje</i>	69
1.2.2.4.3	<i>Pravni status in režim</i>	69
1.2.2.5	Izključna ekonomska cona	70
1.2.2.5.1	<i>Opredelitev</i>	70
1.2.2.5.2	<i>Meje in širina</i>	71
1.2.2.5.3	<i>Pravni status in režim</i>	71
1.2.2.5.4	<i>Pravice tujih držav v izključni ekonomski coni</i>	74
1.2.2.5.5	<i>Razmejitev</i>	75
1.2.2.6	Ribolovne in ekološke cone oziroma pasovi	75

1.2.2.6.1	<i>Zaščitna ekološka cona Republike Slovenije</i>	76
1.2.2.7	Epikontinentalni pas	78
1.2.2.7.1	<i>Opredelitev</i>	78
1.2.2.7.2	<i>Meje epikontinentalnega pasu</i>	78
1.2.2.7.3	<i>Pravni status in režim nad epikontinentalnim pasom</i>	79
1.2.2.7.4	<i>Pravice in dolžnosti obalne države v epikontinentalnem pasu</i>	79
1.2.2.7.5	<i>Razmejitev</i>	81
1.2.2.7.6	<i>Epikontinentalni pas Republike Slovenije</i>	81
1.2.2.8	Odprto morje	82
1.2.2.8.1	<i>Opredelitev</i>	82
1.2.2.8.2	<i>Obseg</i>	82
1.2.2.8.3	<i>Svobode odprtega morja</i>	82
1.2.2.8.4	<i>Svoboda preleta</i>	85
1.2.2.8.5	<i>Svoboda polaganja podmorskih kablov in cevovodov</i>	85
1.2.2.8.6	<i>Svoboda ribolova</i>	86
1.2.2.8.7	<i>Svoboda postavljanja umetnih otokov in drugih naprav, ki jih dovoljuje mednarodno pravo</i> . . .	87
1.2.2.8.8	<i>Svoboda znanstvenega raziskovanja</i>	88
1.2.2.8.9	<i>Piratstvo</i>	88
1.2.2.9	Cona	89
1.2.2.9.1	<i>Opredelitev</i>	89
1.2.2.9.2	<i>Obseg</i>	89
1.2.2.9.3	<i>Pravni status Cone</i>	90
1.2.2.9.4	<i>Mednarodna oblast za morsko dno (Oblast)</i> . . .	91
1.2.2.10	Ožine	92
1.2.2.10.1	<i>Zgodovina</i>	92

1.2.2.10.2	<i>Opredelitev</i>	93
1.2.2.10.3	<i>Pravni status in režim</i>	94
1.2.2.10.3.1	Ožine, kjer velja za tuje ladje neškodljivi prehod	94
1.2.2.10.3.2	Ožine, kjer za prehod tujih ladij in letal velja tranzitni prehod	95
1.2.2.10.3.3	Ožine, kjer velja svoboda plovbe in preleta	97
1.2.2.10.3.4	Ožine, ki imajo <i>sui generis</i> režim plovbe ...	97
1.2.2.11	Kanali	99
1.2.2.11.1	<i>Opredelitev, režim in pravni status</i>	99
1.2.2.11.1.1	Sueški prekop	100
1.2.2.11.1.2	Panamski prekop	101
1.2.2.11.1.3	Kielski kanal	103
1.3	Pomorsko mednarodno pravo (pravo morja) v vojnem času	104
1.3.1	Pravni viri vojnega prava morja	104
1.3.2	Morsko bojišče	105
1.3.3	Nevtralnost v pomorski vojni	105
1.3.3.1	Pojem nevtralnosti	105
1.3.3.2	Dolžnosti držav v vojni do nevtralnih držav in pravice in dolžnosti nevtralnih držav	106
1.3.4	Status vojaške ladje	107
1.3.5	Spremenitev trgovske ladje v vojaško	108
1.3.6	Omejitve za vojno na morju	109
1.3.6.1	Omejitve glede na osebe	109
1.3.6.2	Omejitve glede stvari	110
1.3.6.3	Omejitve glede vrst orožja	111
1.3.6.4	Omejitve glede vojskovanja	112
1.3.7	Varstvo žrtev na morju	113
1.3.8	Vojni plen in pomorski plen na morju	114

	1.3.8.1	Vojni plen na morju	114
	1.3.8.2	Pomorski plen	115
1.3.9		Vojaška blokada	116
	1.3.9.1	Pojem	117
	1.3.9.2	Veljavnost blokade	117
	1.3.9.3	Kršitev blokade	118
	1.3.9.4	Mirnodobna blokada	118
1.3.10		Kontrabanda	119
	1.3.10.1	Pojem	119
	1.3.10.2	Postopek	120
1.3.11		Organizacija pomorskega prevoza in varstva premoženja v vojni na morju	121
		Povzetek	122
		Ključni pojmi	124
		Vprašanja	125
		Uporabljena in priporočena literatura	129
2		POMORSKO UPRAVNO PRAVO	131
2.1		Uvod	131
2.1.1		Pojem in značilnosti pomorskega upravnega prava	131
2.1.2		Viri pomorskega upravnega prava	132
	2.1.2.1	Predpisi Republike Slovenije	133
	2.1.2.2	Predpisi nekdanje SFR Jugoslavije	134
	2.1.2.3	Mednarodne konvencije	136
2.1.3		Pomorska uprava	139
	2.1.3.1	Organi pomorske uprave	141
	2.1.3.1.1	<i>Ministrstvo za promet</i>	141
	2.1.3.1.2	<i>Druga ministrstva</i>	141
	2.1.3.1.3	<i>Uprava RS za pomorstvo</i>	141
	2.1.3.1.4	<i>Pomorska policija</i>	143
	2.1.3.1.5	<i>Podjetja in zavodi</i>	143
2.1.4		Upravni postopek	144

2.2	Morsko javno dobro	147
2.2.1	Naravno morsko javno dobro	147
2.2.1.1	Morje	147
2.2.1.2	Vodno zemljišče morja	148
2.2.2	Grajeno morsko javno dobro	150
2.2.3	Pravni režim morskega javnega dobra	151
2.2.4	Vodno dovoljenje za rabo morskega javnega dobra	152
2.2.5	Koncesija za rabo morskega javnega dobra	153
2.3	Pristanišče	155
2.3.1	Pristanišče	155
2.3.2	Pristaniška infrastruktura	158
2.3.3	Koncesije in gospodarske javne službe	161
2.3.3.1	Koncesija za upravljanje, vodenje in razvoj pristaniške infrastrukture ...	161
2.3.3.2	Gospodarske javne službe v pristanišču, na morju in priobalnih zemljiščih	164
2.3.4	Red v pristaniščih	166
2.3.5	Postopki v pristanišču ob prihodu in odhodu ladje	168
2.3.5.1	Upravni postopki	168
2.3.5.2	Zdravstveni nadzor	170
2.3.5.3	Carinski, veterinarski in fitosanitarni postopki	171
2.3.5.3.1	<i>Carinski nadzor</i>	171
2.3.5.3.2	<i>Veterinarski nadzor</i>	172
2.3.5.3.3	<i>Fitosanitarni nadzor</i>	173
2.4	Ladja	173
2.4.1	Pojem in delitev ladij	173
2.4.2	Individualizacija ladje	174
2.4.3	Izmeritev in klasifikacija ladje	175
2.4.4	Državna pripadnost ladje	177
2.4.4.1	Pojem državne pripadnosti ladje	177

2.4.4.2	Pravice in obveznosti držav do ladij njihove državne pripadnosti in zastave posebnih ugodnosti	178
2.4.4.3	Pogoji za pridobitev in izgubo državne pripadnosti ladje v Republiki Sloveniji	179
2.4.5	Ladijski register	180
2.4.5.1	Osnovna načela registra	180
2.4.5.2	Vrste vpisnikov in njihova sestava	181
2.4.5.3	Vrste vpisov in postopek vpisa	181
2.5	Čolni in plavajoče naprave	183
2.5.1	Čoln	183
2.5.1.1	Individualizacija in vpis čolnov	184
2.5.1.2	Ugotavljanje sposobnosti čolnov za plovbo	186
2.5.1.3	Upravljanje čolnov	187
2.5.2	Plavajoče naprave	187
2.6	Varnost ladje	189
2.6.1	Pregled ladje	189
2.6.2	Klasifikacijski zavodi	189
2.6.3	Kategorije plovbe	191
2.6.4	Sposobnost ladje za plovbo	192
2.6.5	Tovorna črta	193
2.6.6	Konvencija SOLAS	195
2.6.6.1	Glavni cilji in pomen konvencije SOLAS	195
2.6.6.2	Kronološki pregled najpomembnejših dopolnitev konvencije SOLAS	196
2.6.6.3	Kratek pregled vsebine konvencije SOLAS	198
2.6.7	Varno upravljanje ladij	201
2.6.8	Ladijske listine	203
2.6.8.1	Definicija ladijskih listin in njihove splošne značilnosti	203
2.6.8.2	Listine, ki jih ima vsaka ladja	205

	2.6.8.3	Listine, ki morajo biti na krovu vsake ladje	208
	2.6.8.4	Splošne listine tovornih ladij	209
	2.6.8.5	Listine potniških ladij	211
	2.6.8.6	Listine, specifične za določene vrste ladij, opreme ali tovora	213
	2.6.8.7	Listine, specifične za določene tovarne ladje	214
	2.6.9	Ladijske knjige	218
2.7		Varnost plovbe	223
	2.7.1	Pomorske plovne poti	223
	2.7.2	Svetilniki	224
	2.7.3	Pomorske označbe	225
	2.7.4	Radijske komunikacije in obveščanje	226
	2.7.5	Pomorske karte in publikacije	228
	2.7.6	Meteorološka služba	229
	2.7.7	Satelitska podpora varnosti plovbe	230
	2.7.8	Služba reševanja na morju	231
	2.7.9	Preiskava pomorskih nesreč	232
	2.7.10	Preiskava pri onesnaženju morja	233
2.8		Inšpekcijsko nadzorstvo	235
	2.8.1	Pomorska inšpekcija	235
	2.8.2	Pristaniški nadzorniki	238
	2.8.3	Inšpekcijsko nadzorstvo nad varnostjo plovbe . . .	239
	2.8.3.1	Nadzor nad plovnimi potmi	239
	2.8.3.2	Nadzor nad graditvijo objektov na morju in morski obali	239
	2.8.3.3	Nadzor nad pristanišči	240
	2.8.3.4	Nadzor nad radijsko službo	241
	2.8.3.5	Nadzor nad plavajočimi napravami . . .	241
	2.8.3.6	Nadzor nad varnostjo plovbe	241
	2.8.3.6.1	<i>Nadzor nad vsemi ladjami</i>	241

2.8.3.6.2	<i>Nadzor nad tujimi ladjami</i>	242
2.8.3.6.3	<i>Nadzor nad domačimi ladjami</i>	243
2.8.3.6.4	<i>Nadzor nad prevozom ljudi ali tovora</i>	244
2.8.3.6.5	<i>Nadzor nad člani posadke</i>	244
2.8.4	Nadzor po Pariškem memorandumu	244
2.8.4.1	Splošno o konvenciji	244
2.8.4.2	Prednostni, podrobni in razširjeni pregled	246
2.8.4.3	Vsebina posameznih pregledov ladje in izpolnjevanja operativnih zahtev . . .	248
2.8.4.3.1	<i>Konstrukcija (angl. structure)</i>	248
2.8.4.3.2	<i>Strojnica (angl. machinery spaces)</i>	248
2.8.4.3.3	<i>Izpolnjevanje pravil o tovornih črtah (angl. conditions of assignment of loadlines)</i> . . .	249
2.8.4.3.4	<i>Reševalne naprave (angl. life saving appliances)</i>	249
2.8.4.3.5	<i>Požarna varnost (angl. fire safety)</i>	249
2.8.4.3.6	<i>Predpisi za preprečevanje trčenj na morju (angl. regulations for preventing of collisions at sea)</i>	250
2.8.4.3.7	<i>Varna konstrukcija ladje (angl. ship safety construction)</i>	250
2.8.4.3.8	<i>Varnost radijske postaje na ladji (angl. ship radio safety)</i>	250
2.8.4.3.9	<i>Presežna oprema (angl. excess equipment)</i> . . .	250
2.8.4.3.10	<i>Pranje tankov s surovo nafto (angl. crude oil washing)</i>	250
2.8.4.3.11	<i>Raztovarjanje, izcejanje in predpranje v skladu s prilogo II k MARPOL 73/78 (angl. unloading, stripping and prewash operations under annex II to MARPOL 73/78)</i>	251

	2.8.4.3.12	Operativne zahteve (<i>angl.</i> operational requirements)	251
	2.8.4.4	Ukrepi inšpektorja	256
	2.8.4.5	Pomanjkljivosti, zaradi katerih se ladja zadrži	257
2.9		Poveljnik ladje in ladijska posadka	259
	2.9.1	Ladijska posadka	259
	2.9.1.1	Službe na ladji	261
	2.9.1.2	Konvencija STCW	263
	2.9.1.3	Nazivi pomorščakov in pogoji za pridobivanje teh nazivov	264
	2.9.1.4	Pooblastila in pomorska knjižica	268
	2.9.1.5	Zdravstveno nadzorstvo nad člani posadke	268
	2.9.2	Poveljnik ladje	270
	2.9.2.1	Poveljnik ladje in varnost plovbe	271
	2.9.2.2	Poveljnik ladje in javna pooblastila	272
		Povzetek	274
		Ključni pojmi	275
		Vprašanja	277
		Uporabljena in priporočena literatura	281
3		PREPREČEVANJE ONESNAŽENJA MORSKEGA OKOLJA	283
	3.1	Splošno o onesnaženju morja	283
	3.1.1	Onesnaževalci	283
	3.1.1.1	Vnašanje	284
	3.1.1.2	Viri prava	285
	3.1.1.3	Ukrepanje obalnih držav ob onesnaženju morja	288
	3.1.2	Londonska konvencija	290
	3.1.3	MARPOL 73/78	291
	3.1.3.1	MARPOL 73/78, Aneks I	292

3.1.3.2	MARPOL 73/78, Aneks II	294
3.1.3.3	MARPOL 73/78, Aneksi III, IV in V	296
	Povzetek	297
	Ključni pojmi	298
	Vprašanja	298
	Uporabljena in priporočena literatura	299
4	POMORSKO DELOVNO PRAVO	301
4.1	Uvod	301
4.2	Pravni viri	302
4.2.1	Pogodba o zaposlitvi pomorščaka	308
4.2.1.1	Vsebina pogodbe o zaposlitvi	312
4.2.1.2	Pogoji za sklenitev pogodbe o zaposlitvi	313
4.2.1.2.1	<i>Starost</i>	313
4.2.1.2.2	<i>Zdravstveno stanje</i>	314
4.2.1.2.3	<i>Usposobljenost za opravljanje del na ladji</i>	314
4.2.1.2.4	<i>Državljanstvo</i>	319
4.2.1.2.5	<i>Drugi posebni pogoji</i>	321
4.2.1.2.6	<i>Ovire za sklenitev delovnega razmerja</i>	321
4.2.1.2.7	<i>Trenutek sklenitve delovnega razmerja pomorščaka in trajanje zaposlitve (vkrcanja) na ladji</i>	321
4.2.2	Pravice in obveznosti iz delovnega razmerja	323
4.2.2.1	Plača	323
4.2.2.2	Hrana	326
4.2.2.3	Nastanitev	326
4.2.2.4	Delovni čas	327
4.2.2.5	Nadurno delo	328
4.2.2.6	Dopust, odmori in počitek ter druge odsotnosti z dela	329
4.2.2.7	Varstvo pri delu	330
4.2.2.8	Pravice pomorščakov iz socialnega in zdravstvenega zavarovanja.	331

4.2.2.9	Stavka	332
4.2.2.10	Povratno potovanje (repatriacija)	332
4.2.2.11	Obveznosti pomorščaka (vključno s poveljnikom)	333
4.2.2.12	Obveznost opravljanja drugega dela ...	335
4.2.2.13	Disciplinska odgovornost	336
4.2.2.14	Odškodninska odgovornost	338
4.2.3	Prenehanje pogodbe o zaposlitvi	338
4.2.3.1	Prenehanje pogodbe o zaposlitvi, sklenjene za določen čas	340
4.2.3.1.1	<i>Odpoved pogodbe o zaposlitvi</i>	341
4.2.3.1.2	<i>Prenehanje pogodbe o zaposlitvi s samovoljno zapustitvijo ladje</i>	343
4.2.3.1.3	<i>Prenehanje pogodbe o zaposlitvi po zakonu</i> ...	344
	Povzetek	344
	Ključni pojmi	345
	Vprašanja	346
	Uporabljena in priporočena literatura	347

5	POMORSKO PROCESNO IN ARBITRAŽNO PRAVO TER PREKRŠKI	349
5.1	Pojem in predmet pomorskega procesnega prava	349
5.1.1	Postopek za omejitev ladjarjeve odgovornosti	350
5.1.1.1	Splošno	350
5.1.1.2	Razmerje med stečajnim in izvršilnim postopkom in postopkom za omejitev ladjarjeve odgovornosti	350
5.1.1.3	Pristojnost za vodenje postopka	351
5.1.1.4	Začetek postopka	352
5.1.1.5	Odločanje sodišča o predlogu	352
5.1.1.6	Ugotavljanje terjatev	353

5.1.1.7	Razdelitev sklada omejene odgovornosti	355
5.1.2	Postopek pri likvidaciji skupne havarije	356
5.1.2.1	Splošno	356
5.1.2.2	Likvidator	356
5.1.2.3	Postopek pred likvidatorjem	357
5.1.2.4	Postopek pred sodiščem	358
5.1.3	Postopek pri vpisovanju ladij v ladijske registre	359
5.1.3.1	Splošno o vpisovanju ladij	359
5.1.3.2	Vrstni red	360
5.1.3.3	Predlogi	361
5.1.3.4	Opravljanje vpisa	361
5.1.3.4.1	<i>Splošno</i>	361
5.1.3.4.2	<i>Prvi vpis v slovenski ladijski register</i>	363
5.1.3.4.3	<i>Vknjižba</i>	363
5.1.3.4.4	<i>Predznanba</i>	364
5.1.3.4.5	<i>Zaznanba</i>	364
5.1.3.4.6	<i>Izbris ladje iz registra</i>	365
5.1.3.4.7	<i>Pravna sredstva</i>	366
5.1.4	Izvršba in zavarovanje na ladjah	366
5.1.4.1	Osnovni pojmi o izvršbi in zavarovanju na ladji	366
5.1.4.1.1	<i>Splošno</i>	366
5.1.4.1.2	<i>Mednarodnopravni vidik ladje</i>	367
5.1.4.1.3	<i>Pravni viri in njihova uporaba</i>	367
5.1.4.1.4	<i>Izvršba s prodajo ladje</i>	368
5.1.4.2	Pomorske terjatve	369
5.1.4.3	Postopek	370
5.1.4.4	Vrstni red razdelitve kupnine	372
5.1.4.5	Zavarovanje	372
5.1.5	Začasne odredbe	373
5.1.5.1	Splošno	373
5.1.5.2	Pogoji za izdajo začasne odredbe	374

5.1.5.3	Zaustavitev ladje	375
5.1.5.4	Pravna narava odredbe	375
5.1.5.5	Ladje, ki jih je mogoče zaustaviti	380
5.1.5.6	Sprostitev ladje	382
5.1.6	Odgovornost upnika za neupravičeno zaustavitev ladje	384
5.1.7	Postopek	385
5.1.7.1	Začasna odredba o zaustavitvi tovora ...	386
5.2	Pomorsko arbitražno pravo	387
5.3	Prekrški in postopki za izrekanje kazni	389
	Povzetek	391
	Ključni pojmi	393
	Vprašanja	395
	Uporabljena in priporočena literatura	397
6	POMORSKO PRAVO EVROPSKE UNIJE	399
6.1	Uvod	399
6.2	Evropska pomorska politika in pomorsko pravo	400
6.3	Viri evropskega (pomorskega) prava	403
6.4	Najpomembnejša področja pomorskega prava	
	Evropskih skupnosti	406
6.4.1	Dostop na trg pomorskih prevoznih storitev	407
6.4.1.1	Odprava omejitev za storitve kabotaže	408
6.4.1.2	Državne pomoči	409
6.4.2	Varnost na morju	412
6.4.2.1	Evropski pravni okvir o varnosti na morju	414
6.4.2.2	Sporočilo Evropske komisije iz leta 1993 o skupni evropski politiki na varnih morjih	415
6.4.2.3	Varnost potniških ladij	417
6.4.2.4	Varnost tankerjev in preostalih ladij ...	417

6.4.2.4.1	<i>Prvi sveženj zakonodajnih ukrepov o varnosti na morju (Erika I.)</i>	419
6.4.2.4.1.1	Dopolnitev evropskih pravil o inšpekciji za varnost plovbe (<i>port state control</i>)	420
6.4.2.4.1.2	Dopolnitev evropskih pravil o nadzoru nad klasifikacijskimi zavodi	421
6.4.2.4.1.3	Določitev končnega datuma za umik tankerjev z enojnim trupom	423
6.4.2.4.2	<i>Drugi sveženj zakonodajnih ukrepov o varnosti na morju (Erika II.)</i>	424
6.4.2.4.2.1	Ustanovitev evropske agencije za varnost na morju (EMSA)	424
6.4.2.4.2.2	Vzpostavitev evropskega sistema za nadzor ladijskega prometa	425
6.4.2.4.2.3	Ustanovitev dodatnega evropskega sklada za povračilo škode žrtvam onesnaženja z nafto	426
6.4.2.4.3	<i>Ukrepi Skupnosti po nesreči tankerja Prestige</i>	427
6.4.2.4.4	<i>Predlog tretjega svežnja zakonodajnih ukrepov o varnosti na morju (Erika III.)</i>	429
6.4.3	Varnost pomorskega prometa	433
6.4.4	Razvoj pomorske infrastrukture	434
6.4.5	Položaj pomorščakov	435
6.4.6	Zunanji odnosi Skupnosti na področju pomorskih prevozov	437
6.5	Zelena knjiga o pomorskih zadevah	438
	Povzetek	439
	Ključni pojmi	440
	Vprašanja	441
	Uporabljena in priporočena literatura	442